

Klinisk kompetanseprogram

For sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, sosionomer, vernepleiere, barnevernspedagoger, bioingeniører og alle med spesialutdanninger innenfor disse fagområdene.

**Informasjon til deltakere i programmet
og deres ledere**

Innholdsfortegnelse:

Velkommen som deltaker i klinisk kompetanseprogram	3
Klinisk kompetanseprogram	5
Trinn 1	5
Trinn 2.....	6
Trinn 3.....	7
Organisatoriske forutsetninger	8
Påmelding og kontrakt.....	8
Studietid trinn 2 og 3.....	8
Kurs, veiledning og Litteratur.....	8
Kurs	9
Veiledning	9
Individuell klinisk veiledning og hospitering	9
Refleksjonsnotater	9
Gruppeveiledning	10
Veiledning til faglig prosjekt	10
Litteratur	10
Avsluttende faglig prosjekt.....	10
Anbefaling	12
Søknad om godkjenning.....	12
Dispensasjon.....	12
Klageadgang	12

Velkommen som deltaker i klinisk kompetanseprogram

Klinisk kompetanseprogram for helsefagene ved Oslo Universitetssykehus, skal bidra til å styrke/ kvalitetssikre pasientbehandlingen gjennom systematisk faglig utvikling av medarbeidere i direkte pasientrettet arbeid, samtidig som det bidrar til å øke kompetansen innen spesielle fagområder. Programmet skal bidra til individuell kompetanseheving, og støtter ledere i deres fagansvar ved å sikre at enheten har nødvendig kunnskap og ferdigheter til å møte faglige krav. I tillegg er programmet et viktig virkemiddel for å rekruttere, utvikle og beholde kvalifisert helsepersonell.

OUS er et sykehus med lands-, regions-, og lokalfunksjoner. Kompetansen må derfor tilpasses pasientgrunnlaget og behandlingsnivået ved de ulike enheter/ seksjoner. Programmet er å forstå som et rammeverk som den enkelte avdeling selv kan tilpasse for å dekke aktuelle kompetansebehov.

Tidsrammen for programmet er 3 år, og dokumentasjonen kan ikke være eldre enn 5 år. Man må ha vært ansatt i tre år etter fullført bachelorgrad før man søker godkjenning som klinisk spesialist. For å delta i programmet bør stillingen inneha minst 50 % klinisk arbeid.

Klinisk kompetanseprogram for helsefagene ved Oslo universitetssykehus (OUS) har tatt utgangspunkt i Norsk Sykepleierforbunds kriterier for godkjenning av Klinisk spesialist. Programmet ble revidert våren 2025. Godkjenningsordningen av nytt program ivaretas nå av OUS.

OUS 12.05.2025

Kari Hovde

Helsefaglig sjef

Avdeling for medisin, helsefag, pasientsikkerhet og beredskap

Arbeidsgruppen for revidering av programmet har bestått av:

Fra Avdeling Medisin, Helsefag, Pasientsikkerhet og Beredskap (MHPB) i Direktørens stab:

Kristin Hjelkrem, Malin Jørgensen og Svein Erik Urstrømmen

Sykepleie:

Anja Hetland Smeland (KSM), Ingvild Omdal Erichsen (OPK), Tone Cecilie Brosstad (OPK)
Maria Løvhaug (PHA)

Fysioterapi:

Charlotte Marie Schanke og Kjersti Bakke Opsahl

Sosionom:

Hanne Synnøve Skedsmo Nilsen Marit Vold Heddan og Jenny Dalfelt Kjernet

Ergoterapi:

Malin Mongs

Oslo Sykehusservice (OSS) Seksjon for helsefag og opplæring:

Helene Sandvold

Klinisk kompetanseprogram

Programmet består av tre trinn:

- Trinn 1 omfatter de ulike enhetenes/seksjonenes opplæringsprogram, samt eventuelle obligatoriske overordnede kurs.
- Trinn 2 består av kurs, veiledning og lesing av litteratur.
- Trinn 3 består av kurs, veiledning og litteratur, i tillegg er et faglig avsluttende prosjekt sentralt.

Trinn 1

Trinn 1 er obligatorisk for alle nyansatte, og omfatter de ulike enheters/seksjoners opplæringsprogram.

Har deltakeren allerede gjennomført nyansattprogrammet, behøver ikke dette gjøres på nytt før påmelding til trinn 2. Det viktigste er at man ved ferdigstillelse av programmet har oppnådd tilstrekkelig antall kurstimer, antall veiledningstimer og antall sider med gjennomgått litteratur.

Mål trinn 1: Innehar funksjonsdyktighet og utøver sin fagkompetanse innen aktuelle pasientgrupper

Det betyr at deltakeren har kompetanse innen følgende funksjonsområder:

Pasientbehandling:

- Kan anvende faglig kompetanse for å planlegge og gjennomføre behandling til pasientene ut fra egen profesjons kompetanse
- Har handlingsberedskap knyttet til enhetens/seksjonens pasientgruppe/fagfelt
- Kan ivareta pasienter, pårørende og familie med respekt for deres integritet, ressurser og opplevelser
- Kan dokumentere i tråd med fastsatte retningslinjer
- Er kjent med enhetens/seksjonens retningslinjer og prosedyrer
- Identifiserer og kan verbalisere etiske problemstillinger tilknyttet enhetens/seksjonens pasientgruppe
- Har kompetanse i kommunikasjon og relasjonsbygging tilpasset enhetens/seksjonens pasientgruppe

Veiledning, undervisning og brukermedvirkning:

- Kan gi faglig kunnskapsbasert veiledning til kollegaer, studenter og nyansatte i tråd med gjeldende retningslinjer
- Kan planlegge og gjennomføre målrettet undervisning til pasienter, pårørende og kollegaer basert på faglig kunnskap og pedagogiske prinsipper.
- Kan legge til rette for å gjennomføre gode pasientforløp i samarbeid med pasienter og pårørende, med vekt på medvirkning, selvbestemmelse og tilpasset informasjon.

Forskning og fagutvikling:

- Kan tilegne og anvende relevant evidensbasert kunnskap

Administrasjon og ledelse:

- Kan planlegge og prioritere eget arbeid
- Har kunnskap om styrende dokumenter i OUS knyttet til egen yrkesutøvelse

Trinn 2

Etter gjennomført trinn 1 kan man etter avtale med leder melde seg på trinn 2. Dette gjøres i Læringsportalen. Frist for påmelding til trinn 2 er 31. august hvert år.

Mål Trinn 2: Innehar funksjonsdyktighet og utøver sin fagkompetanse i sammensatte pasientsituasjoner innen aktuelle pasientgrupper

Pasientbehandling:

- Anvender faglig kompetanse for å gi individuell helhetlig pasientbehandling
- Kvalitetssikre dokumentasjonen i pasientforløpet
- Anvender pedagogiske prinsipper for å legge til rette for læring og mestring gjennom å identifisere pasienter og pårørendes individuelle behov
- Begrunner sin yrkesutøvelse ut fra kunnskapsbasert praksis
- Kan vurdere etiske dilemmaer og bidra aktivt i tverrfaglige diskusjoner for å kunne ta velbegrunnede beslutninger
- Har kompetanse i kommunikasjon og relasjon i forhold til pasientgrupper med komplekse behov
- Er aktiv i faglige diskusjoner som omhandler pasientbehandlingen, og kan komme med faglige begrunnelser

Veiledning, undervisning og brukermedvirkning:

- Anvender faglig pedagogisk kompetanse for å veilede, undervise pasienter og pårørende, samt sikre brukermedvirkning
- Anvender pedagogisk og faglig kompetanse for å veilede nyansatte kollegaer og studenter

Forskning og fagutvikling:

- Anvender kunnskapsbasert arbeidsmetode
- Er oppdatert på relevant forskningslitteratur knyttet til enhetens pasientgrupper
- Deltar i utvikling av enhetens retningslinjer og prosedyrer

Trinn 3

Mål trinn 3: Innehar klinisk spesialistkompetanse i OUS

Pasientbehandling:

- Har høy grad av funksjonsdyktighet og er en ressursperson innen sitt fagområde
- Innehar spisskompetanse i valgt fordypningsområde som samsvarer med enhetens/seksjonens behov
- Kan omsette kliniske problemstillinger til fagutvikling i egen enhet/seksjon i samarbeid med ledelsen
- Kan reflektere og argumenterer ut fra yrkesetiske prinsipper
- Har handlingskompetanse på klinisk spesialistnivå i kommunikasjon med pasienter og pårørende i komplekse situasjoner

Veiledning, undervisning og brukermedvirkning:

- Anvender pedagogisk faglig kompetanse for å veilede kollegaer, studenter, pasienter og pårørende i de mer komplekse situasjonene
- Er pådriver for fagutvikling og en kultur for kompetansedeling gjennom sin spesialiserte kompetanse

Forskning og fagutvikling:

- Har evne til kritisk å vurdere anvendelse av fag og forskningslitteratur i praksis og utarbeider retningslinjer og prosedyrer på vegne av seksjonen/enheten
- Planlegger, gjennomfører og dokumenterer eget faglig prosjekt

Administrasjon og ledelse:

- Representerer enheten/seksjonen i faglige fora
- Har ansvar for prioritering og delegering av faglige oppgaver i enheten/seksjonen

Organisatoriske forutsetninger

Se ehåndbok “Klinisk kompetanseprogram for helsefag” DOKID 26330

Påmelding og kontrakt

Nærmeste leder godkjenner deltakelse i klinisk kompetanseprogram trinn 2 og 3. Begge parter underskriver en kontrakt hvor ansvar og rettigheter er fastsatt. Mal for kontrakt finnes som vedlegg i lederveilederen. Påmelding til programmet gjøres i Læringsportalen, frist for påmelding er 31. august hvert år.

For å delta i programmet bør stillingen inneha minst 50 % klinisk arbeid. For å søke deltakelse i programmet, skal en ha gjennomgått enhetens nyansattprogram- trinn 1. Nærmeste leder vurderer når den ansatte har slutført nyansattprogrammet.

Leder sørger for at kompetanseplanen “OUS-Klinisk kompetansprogram for helsefagene trinn 1 og 2” blir tildelt deltakerne.

Studietid trinn 2 og 3

Deltakere i programmet bevilges fire dager permisjon med lønn i semesteret som brukes til kurs og veiledning. I tillegg gis deltakerne minimum seks dager permisjon med lønn til gjennomføring av det faglige prosjektet i trinn 3.

Kurs, veiledning og Litteratur

Kurs	Totalt 100 timer
Veiledning	Totalt 100 timer
Litteratur	2500 sider

Det er mulig å starte innsamling av kurstimer før påmelding til programmet, alle sentralt arrangerte kurs i kompetanseprogrammet er tilgjengelige i Læringsportalen. Kurs og veiledning kan ikke være eldre enn 5 år ved søknad om godkjenning. Klinisk veiledning er knyttet til trinn 2 og 3. Nyansattveiledning teller ikke, og klinisk veiledning skal derfor starte fra trinn 2. Gruppeveiledning kan gjerne starte tidligere.

Kurs

De sentralt arrangerte kursene er ment som en introduksjon til temaer deltakerne kan fordype seg i videre gjennom litteraturstudier og deltakelse i veiledningsgrupper. I tillegg til de sentrale kursene velger deltakerne lokale eller eksterne kurs og kongresser for å tilegne seg kunnskap innen sitt spesifikke fagområde. E-læringskurs kan inngå som en del av programmet, forutsatt at de er knyttet til kurs med tilsvarende tema. 45 minutter regnes som én undervisningstime. For å oppnå godkjenning som klinisk spesialist kreves det 100 kurstimer som er relevante for fagfeltet. Kurstimene kan ikke være eldre enn fem år på leveringstidspunktet. Kursdeltakelse dokumenteres i kompetanseportalen.

Enkelte fagområder vil ha en høyere andel valgfrie kurs, noe som kan tilpasses det enkelte fagområdets behov.

Veiledning

Refleksjon gjennom veiledning er sentralt i Klinisk kompetanseprogram. De tre veiledningsformene – klinisk veiledning og hospitering, gruppeveiledning og veiledning til faglig prosjekt – skal tilpasses deltagernes aktuelle pasientgrupper. For å få godkjenning etter gjennomført program kreves det at kandidaten har mottatt og dokumentert veiledning innenfor en periode på maksimum 5 år.

Det totale antall timer veiledning er 100 timer. Veiledningen fordeles cirka 50/50 på gruppeveiledning/ klinisk veiledning og inntil 10 timer på faglig prosjekt. Veiledningstimerne dokumenteres i kompetanseportalen.

Individuell klinisk veiledning og hospitering

Klinisk veiledning er individuell veiledning i klinisk praksis med fokus på fagutøvelse for den aktuelle pasienten eller pasientgruppen. Den kliniske veiledningen er knyttet til trinn 2 og 3. Veileder skal ha lik eller høyere realkompetanse enn den som veiledes. Alternativt kan klinisk veiledning være kollegaveiledning, hvor to fagutøvere veileder hverandre. Veiledningen skal være systematisk og inkludere refleksjon før, under og etter veiledningen.

Klinisk veiledning ved enheter eller avdelinger hvor en ikke har sin arbeidsplass (hospitering) kan inngå som en del av den kliniske veiledningen, men bør ikke utgjøre mer enn halvparten av veiledningen. En full dag med hospitering og klinisk veiledning gir uttelling tilsvarende fire timer veiledning.

Refleksjonsnotater

Refleksjonsnotater er et hjelpemiddel i den kliniske veiledningen. Kandidaten beskriver en hendelse fra praksis og reflekterer over den, evaluerer hva som er lært, og vurderer hvordan lignende situasjoner kan håndteres i fremtiden. Det er viktig at veileder deltar i refleksjonen.

Det anbefales å skrive to refleksjonsnotater per semester relatert til et aktuelt tema. Refleksjonsnotatene er ment for egen refleksjon og skal ikke leveres inn.

Gruppeveiledning

Det arrangeres gruppeveiledning for Klinisk kompetanseprogram i regi av de ulike klinikkene. Veiledningen kan være tverrfaglig dersom det er mulig. Gruppen velger en situasjon fra klinisk praksis som refleksjonen dreier seg om, eller blir enige om å reflektere over et generelt tema som alle har erfaring med. Det anbefales maksimum 8-10 personer i en veiledningsgruppe. Gruppeveiledningen dokumenteres ved å angi faglig sammensetning av gruppen, antall deltagere, tidspunkt, varighet og veileders signatur. En veiledningstime tilsvarer 45 minutter.

Krav til veileder i gruppeveiledning er godkjent veilederkompetanse, annen veilederutdanning, eller erfaring med å gi gruppeveiledning.

Veiledning til faglig prosjekt

Kandidaten kan motta veiledning på faglig prosjekt inntil 10 timer. Veiledningen dokumenteres i kompetanseportalen.

For veiledning til faglig prosjekt skal veileder ha høy faglig realkompetanse og funksjonsdyktighet på tematikk, helst med videreutdanning/master. Kan være profesjonsuavhengig.

Litteratur

For å bli klinisk spesialist, må deltakeren dokumentere litteraturstudier på 2500 sider utover sin grunnutdanning/ videreutdanning. Litteraturen kan hentes fra relevante bøker, fagartikler og forskningsartikler. Litteraturliste legges inn i kompetanseportalen

Avsluttende faglig prosjekt

Et faglig prosjekt skal ha ta utgangspunkt i problemstillinger innen det aktuelle fordypningsområdet/spesialområdet. Problemstillingene i prosjektet belyses ved hjelp av relevant litteratur, forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap. Arbeidet må bygge på selvstendige vurderinger, drøftinger og kritisk tenkning. Det faglige prosjektet kan gjennomføres i gruppe eller individuelt. Prosjektet skal munne ut i et konkret produkt, og arbeidet bør ha interesse for andre som arbeider med samme pasient-/klientgruppe. Det faglige prosjektet må være godkjent av nærmeste leder/forankret i ledelsen.

Det faglige prosjektet skal:

- være en faglig fordypning
- integrere praksis og teori
- være teoriforankret og bygge på relevant litteratur og forskning
- vise saklig innsikt i et begrenset område, gjerne belyst med eksempler fra praksis
- faglig nyttig for eget arbeidssted

Et faglig prosjekt kan være:

- faglig utviklingsarbeid
- fagartikkel/-kronikk publisert i et tidsskrift eller et anerkjent fagblad
- faglig video/digital historie
- faglig utstilling/poster
- faglig retningslinje/prosedyre
- informasjonsbrosjyre til pasienter og/eller pårørende
- digital informasjon til pasient og/eller pårørende (linke til ehåndbok om regler til bilde/video)
- faglig podcast
- undervisningsmaterieell kollegaer/pasient/pårørende/student
- undervisningsopplegg kollegaer/pasient/pårørende/student
- faglig brukerundersøkelse/kartlegging
- ny metodevurdering
- utvikle elæringskurs
- utvikle et simuleringsopplegg
- faglig formidling ved bruk av sosiale medier
- utvikle fraser/maler i EPJ
- oppdatere/utvikle veiledende planer
- utvikle kompetanseplaner
- utvikling av lommekort
- oversettelse av kartleggingsverktøy

Arbeidet bør ikke være eldre enn 5 år. Dersom et prosjekt er gjennomført av to eller flere personer, må søkeren ha hatt en selvstendig funksjon i arbeidet som må fremkomme i prosjektbeskrivelsen. Dette må dokumenteres av veileder eller nærmeste overordnede.

Prosjektbeskrivelsen skal inneholde:

- Tittel
- Innledning og bakgrunn
 - o Teori knyttet til prosjektet
 - o Behovet for prosjektet
 - o Motivasjon for valg av tema
- Metode
 - o Søkemetode
 - o Kritisk vurdering av funn
 - o Valg av prosjektmetode
 - o Eventuelle høringer
- Gjennomføring og resultatet
 - o fremgangsmåte
- Relevans for klinisk praksis
 - o Betydning for praksis
 - o Implementeringsplan/hvordan bruke prosjektet i praksis?

Oppgaveteknisk på prosjektbeskrivelsen:

- A-4 format
- Skriftstørrelse: 12
- Vanlig standard: 1,5 cm linjeavstand og 2,5 cm marg.
- Omfang ca. 5 sider, pluss litteraturliste og vedlegg
 - o PICO-skjema, dokumentasjonssøk av litteratur
- Ved digitale prosjekter, vedlegges plan for gjennomføring

Anbefaling

Søknad om godkjenning som klinisk spesialist skal inneholde en anbefaling fra nærmeste leder eller fagansvarlig.

Anbefalingen skal inneholde en vurdering av:

- Utøvelse av pasientrettet/ klientrettet fagutøvelse på høyt nivå (teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter, personlig kompetanse/verdier, holdninger)
- Kompetanse relatert til praksisveiledning og undervisning
- Kompetanse til å videreutvikle eget fagområde
- Eventuelt andre vurderingspunkter som har betydning for søknaden

Søknad om godkjenning

Frister for å søke godkjenning er 1. mars og 1. oktober. Man kan forvente svar på sin søknad innen to måneder.

Søknaden godkjennes av en sentral godkjenningsskomité i OUS.

Søknaden sendes på mail: klinisk.kompetanse@ous-hf.no

Den skal inneholde:

- Utfylt søknadsskjema
- Prosjektbeskrivelse
- Faglig prosjekt

Dispensasjon

Det kan søkes om dispensasjon fra et eller flere av kravene i kriteriene for klinisk spesialist.

Når søknaden behandles vil det bli foretatt en samlet helhetlig vurdering av dokumentasjonen som fremlegges og begrunnelsen som gis for å søke om dispensasjon.

Klageadgang

Ved avslag kan søker kreve å få søknaden vurdert på ny.

Klage må fremsettes skriftlig innen en måned etter datert avslag.

Klagen sendes til godkjenningskomiteen som innhenter ekstern bistand for ny vurdering. I klagen må søker presisere hva klagen går ut på.

Denne avgjørelsen er endelig.